

MATURITNÍ OTÁZKY ZE ZEMĚPISU

1) Země jako vesmírné těleso.

Země jako součást vesmíru - Sluneční soustava, základní pojmy. Tvar, velikost a složení zemského tělesa, srovnání Země s ostatními tělesy Sluneční soustavy. Pohyby Země a jejich důsledky - střídání ročních období, střídání dne a noci. Zatmění Měsíce, Slunce. Gravitační vlivy Měsíce a Slunce a jejich důsledky. Pojmy – časová pásma, datová hranice, letní čas, místní čas, světový čas, pásmový čas.

2) Přírodní sféry I. – atmosféra, hydrosféra.

Atmosféra: složení, vertikální členění, pohyby vzduchu – vítr, vzduchové fronty, globální cirkulace vzduchu v atmosféře – příčiny, důsledky, příklady. Voda v atmosféře – atmosférické srážky, oběh vody mezi povrchem a atmosférou. Počasí a podnebí – meteorologie. Změna klimatu. Skleníkový efekt. Ozonoféra.
Hydrosféra: Rozložení vody na Zemi, Voda v oceánech a mořích – salinita, pohyby (vlnění, mořské proudy, dmutí). Voda na pevnině – řeky, jezera, umělé nádrže, ledovce. Podzemní voda.

3) Přírodní sféry II. – litosféra, pedosféra.

Litosféra: složení zemského tělesa, Zemská kůra – složení a členění. Litosférické desky – teorie kontinentálního driftu, pohyby litosférických desek a jejich důsledky – zemská tektonika. Endogenní síly a jejich důsledky – vulkanismus, zemětřesení, horotvorná činnost. Exogenní síly a procesy - typy georeliéfu, zvětrávání, eroze.

Pedosféra: půdotvorný proces, půdotvorní činitelé, základní půdní druhy (podle zrnitosti) a půdní typy, půdní horizont, úrodnost půd.

4) Přírodní oblasti Země

Biogeografie – rozmístění živočišstva a rostlinstva na Zemi, zonalita. Bioklimatické pásy - přírodní oblast tropů, přírodní oblast subtropů, přírodní oblasti mírného pásu, přírodní oblast polární. Hlavní světové ekosystémy (biomy). Vliv člověka na biosféru.

5) Geografie sídel

úloha sídel v rozmístění obyvatelstva – urbanizace, sídelní struktura - aglomerace, konurbace, megalopolis, největší světové aglomerace, původ sídel a jejich funkce, rozdíly mezi venkovskými a městskými sídly, prostorová struktura měst, specifika měst v rozvojových zemích.

6) Geografie obyvatelstva

Rozmístění obyvatel na Zemi – tendence, nerovnoměrnosti, jádrové vs. periferní oblasti koncentrace obyvatelstva, hustota zalidnění, struktura obyvatelstva – genderová struktura, věkové složení obyvatelstva - věková pyramida, přirozený pohyb obyvatelstva – porodnost, úmrtnost, přirozený přírůstek obyvatelstva, očekávaná délka života – regionální rozdíly. Územní pohyb obyvatelstva – migrace – důvody, druhy migrací, současné migrační tendence. Demografická revoluce.

7) Světové hospodářství

Sektorová struktura hospodářství, Zemědělská výroba a rybolov – živočišná a rostlinná výroba – hlavní světové oblasti a plodiny, extenzivní a intenzivní výroba. Průmysl – hlavní světová odvětví - těžební průmysl, energetika, zpracovatelský průmysl. Jádrové ekonomické oblasti vs. periferie, světové hospodářské organizace. Služby – doprava, cestovní ruch. Vliv hospodářství na životní prostředí.

8) Politická a kulturní geografie

Rasové složení obyvatelstva, národnostní rozrůzněnost, jazyková struktura – jazykové rodiny, náboženská struktura obyvatelstva- světová náboženství a jejich rozmístění, formy států - vládní systémy, světové organizace (OSN, EU, NATO...), ohniska konfliktů v současném světě – příčiny, důsledky, konkrétní příklady.

9) Krajina a životní prostředí

Členění krajinné sféry – krajinné složky a prvky, typologie krajiny - přírodní a kulturní krajina - typy, krajino tvorní činitelé a procesy – vnitřní (endogenní) a vnější (exogenní), interakce příroda / společnost – míra ovlivnění lidskou činností, životní prostředí a jeho ochrana – ekologie, chráněná krajinná území.

10) Kartografie, geografické informace a zdroje dat

Mapa – měřítko, obsah mapy (výškopis, polohopis, popis), dělení map podle různých kritérií (měřítko, obsahu), tvorba map (DPZ). Kartografická zobrazení – azimutální, válcové, kuželové - princip tvorby – využití, zkrácení. Funkce, tvorba a využití GIS, ostatní zdroje geografických informací.

11) Geografická charakteristika Britských ostrovů

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace
Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

12) Geografická charakteristika Francie a států Beneluxu

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

13) Geografická charakteristika evropského středomoří

(Řecko, Itálie, Španělsko, Portugalsko)

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

14) Geografická charakteristika zemí severní Evropy a pobaltských států (Island, Norsko, Švédsko, Dánsko, Finsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko)

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

15) Geografická charakteristika Německa, Rakouska a Švýcarska

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace.

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

16) Geografická charakteristika Polska, Maďarska a Slovenska

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

17) Geografická charakteristika zemí jihovýchodní Evropy (Balkánské země)

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

18) Geografická charakteristika východní Evropy (Ukrajina, Bělorusko, Rusko)

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

19) Geografická charakteristika jihozápadní a střední Asie

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

20) Geografická charakteristika jižní a jihovýchodní Asie

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

21) Geografická charakteristika východní Asie

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

22) Geografická charakteristika severní Ameriky

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

23) Geografická charakteristika střední Ameriky

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

24) Geografická charakteristika jižní Ameriky

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

25) Geografická charakteristika Afriky

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

26) Geografická charakteristika Austrálie a Oceánie

Sociální geografie – obyvatelstvo; kulturní a náboženská struktura, jazyková struktura; ekonomická charakteristika, sídla, politická situace

Fyzická geografie – regiony, povrch, klima, přírodní oblasti - biomy, přírodní zdroje – nerostné bohatství, vodstvo a rostlinstvo.

27) Přírodní podmínky České Republiky

Poloha a rozloha ČR, povrch, geomorfologické členění ČR, základní krajinné typy, charakteristika klimatických a hydrologických poměrů, biota, přírodní zdroje na území ČR – nerostné bohatství, ochrana přírody.

28) Socio-ekonomické podmínky a regiony ČR

Struktura obyvatelstva ČR - národnostní složení, náboženská struktura obyvatelstva, rozmístění obyvatelstva ČR – hustota zalidnění, demografické ukazatele, migrace na území ČR, sídelní struktura ČR, regiony ČR – regionální politika, místní region. Administrativní členění ČR, hospodářství ČR - sektorová struktura – charakteristika zemědělství, průmyslu, služeb – doprava, cestovní ruch. Politické poměry ČR – postavení v Evropě a ve světě – členství v organizacích.